

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KOZLÓNYA

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 " Negyedévre 2 " 50 kr. Egy hónapra 1 "

Hirdetési díj: öt háshoz postárral 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelent hirdetéseknek leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitlertéri közlemények minden sora 20 kr. A hirdetéseknek valamint a nyitlertéri közlemények egyedül a kiadó irodában vételek fel.

A szabadságharc katonáiról.

Debreczen, okt. 14. 1879. (L.) Alábbi rovatunk részletes tudósítást hoz, az országos honvédegyesületnek a fővárosban f. hó 12-én tartott üléséről, — melynek legkiválóbb mozzanatát azon indítvány képezte, hogy a szabadságharc katonái, a 48—49-ki honvédség erkölcsi elismerésére, törvényhozási úton eszközöltessék.

A gyűlés, a központi választmányának az indítványt támogató javaslatát magáévá tette. A ki a szabadságharc eseményeit a közvetlen tapasztalatok, vagy a történelem és az ajkáról-ajkra szállott hagyomány nyomán ismeri, annak be kell ismernie azt is, miszerint a nemzeti fenállhatóság, a századok hosszú során át kétségbe nem vont függetlenség, szabadság és önrendelkezési jog, sőt mondhatni, hogy az egyéni szabadság védelmére kelt 48—49-ki honvédségnek, a nemzet örök halálra kötelezett adása!

Az alkotmány, szabadságot tiporai indult kényuralom előtt mint egy haragvó angyal kelt föl lángpallosával — s ha e pallos, ösztörtve, kihullott is a védő angyalnak kezéből: az önvédelem tusájában kiomlott vér s a megdicsőült harcok utolsó sóhaja, mint egy öröktiltakozás iratott s jegyzetett fel a nemzet történetek lapjain; — s hogy nem hiába lett oda feljegyezve s hogy ez a tiltakozás a későbbi évek politikai eseményeinek s eredményeinek valóban megbecsülhetlen jelzője maradt, — azt elvitatni nem lehet; azt érzi és érezni fogja a honfiai szív nemzedékről-nemzedékre — s politikai hitvallásává erősödik a késő utódoknak is.

Ertjük tehát az országos honvéd gyűlés lelkes buzgalmét, mert e határozatban a kötelező hangja szól meg. Nagy kérdés azáltal, hogy e határozatnak megvalósítása a jelen politikai körülmények között, s akkor, midőn a szabadságharc eseményeivel szemközt álló egyéniségek nem csekély száma mai napig is a közelebbi sorompóin belül áll, — eszközölhető lesz-e a nekül hogy a fadalmak emlékei vissza ne idéztesse? Kérdés, hogy a szabadságharc szent emlékeinek, — megdicsőültjei iránt szívünkben élő imádatnak, használnak s nagyobb erőt adunk-e azáltal, ha be nem érve azzal az erkölcsi elismeréssel, melylyel azoknak a magyar, és a világtársadalom, a történelem önkényű adója, — hivatalos, törvényhozási akust csinálunk az ugy is sok fájó emléket felidéz kegyelet dologból, — s paragrafusokkal akarjuk megőrizni azt, aminek nincs, és nem is lehet jogosabb méltóbb megőrzője, mint a történelem bámulata, — s az utódok halás szívdoibanása.

Az erkölcsi elismerés — nézetünk szerint — eddig is tökéletes. Végtelenül fájni lelkünknek, ha ez ügy a parlamentbe erőszakoltatván, ott

akarát nélkül is, egyes elemek arra éreznék jogosítva magokat, hogy megláborítsák a most zavartalan kegyeletet s a helyett hogy az annyira kívánatos belső egyetértésnek befejező betűjévé válják az óhajtott törvényezik, — e helyett a szétvonás, s a bizonyos részről kedvetlenség kezdő betűje lenne. Kerüljük ezt! Értjük be az erkölcsi elismeréssel Hiszen a szív szava, a lélek beszéde tullekedik a törvény holt betűin....

Közös miniszteri értekezlet Bécében. A tegnapi és tegnap közös értekezletben Haymerle, Bylandt, Hofmann, Taaffe, Tisza, Szapary Gyula és Chertek miniszterek vettek részt. Az értekezletben a delegációk elé terjesztendő javaslatokat beszélték meg.

A delegációkról. A közös kormány, mint Bécsből jelent, novemberre akarja összehívni a delegációkat, melyek a legközelebbi ülésükre Bécsben gyűlnek össze.

A védőtörvény módosítása. A védőtörvény módosítása iránt a képviselőház elé legközelebb terjesztendő törvényjavaslat a védőtörvény hét cikkének módosítását fogja tartalmazni. — Ezek közül még egy második törvényjavaslat fog a magyar országgyűlés elé terjesztetni, mely az erdélyi és horvát-országai csendőrség szervezetét szabályozandja. Eddigre ugyanis az önkéntesen jelentkezőkön kívül csendőrszolgálatba csak községi hadsergebeli egyének vettek fel, a kik azonban mozgósítás esetére fegyver alá költetettek. A betegesztendő törvényjavaslat értelmében jövőre honvéd hadkötelesek fognak a szükséges számban besoroztatni, kiknek azonban minden szolgálati évök három szolgálati évbe fog számíttatni.

Országos honvédyűlés.

Budapest, okt. 12. 1879. Az országos honvédegyesület egyeteme f. hó 12-én 9 órakor d. e. a megyeháza nagy termében közgyűlést tartott.

Krivácsy József elnök az ülést megnyitván, előadja, hogy harmincz évvel ezelőtt, a 18 hónapon keresztül, annyi fényes harcokban győzelmeskedő honvédség Világossal letette a fegyvert. A még életben levők a mai napon ismét összejöttek, hogy a főczélj eérése tekintetében tanácskozzanak, és pedig: a 48—49. honvédek erkölcsi elismerésének kivívása. Az öszintéséget, szeretetet, egyetértést ajánlja bajtársainak.

Felolvastatott erre a vidéki honvédegyesület küldötteinek névjegyzéke s e nélkül jelent, hogy miután a közgyűlésen 23 honvédegyesület képviselve van, a közgyűlés határozatképes. Nővák Gusztáv felolvassa a központi igazgató választmány évi jelentését. Tudomásul szolgált.

Orvendetesen értesül az országos honvédyűlés Kamánházi Béla azon nyilatkozatáról, mely szerint néhai Rajner Pálnak egy a honvédmeház alapjára tett alapítványában, mely betáblázással is biztosított. Orvendetesen értesül az országos honvédyűlés Kamánházi Béla azon nyilatkozatáról, mely szerint néhai Rajner Pálnak egy a honvédmeház alapjára tett alapítványában, mely betáblázással is biztosított.

A honvédmeház állapotának megvizsgálására Németh Albert, Dániel Béla, Kovács Lajos, Keresztes Kálmán és Papp Gábor küldöttek ki.

Elnök ezekután előterjeszti, hogy az országos honvédegyesület egyetemének alapszabályai a belügyminiszter által mindez ideig megerősítést nem nyertek, azokra a miniszternek több rendbeli észrevétele van.

A miniszter által kívánt módosítások legfontosabbika az „erkölcsi elismerés kivívása iránti törekvés” kihagyása az 1. §-ból.

Baranyi Pál a miniszter ajánlatát a kihagyást illetőleg elfogadja, mert a 48—49. honvédek erkölcsi elismerése, a nemzeti közvéleményben, a történelemben már ugy is megtörtént.

Papp Gábor dunántúli superintendens azon kérelmének ad kifejezést, hogy a nemzeti közvélemény egyedül a törvényhozás kijelentésében nyerhet kifejezést, a közp. választmány javaslatát fogadja el s követeli az erkölcsi elismerésnek törvényhozási útján kiállítását.

A közgyűlés a közp. választmány módosítását elfogadta.

Ezután a központi választmány újabb javaslatára kerül napirendre, melynek eredményéről e lapok tegnapi száma már megemlékezett.

A legközelebbi országos honvédyűlés 1881. év május hó utolsó napja, mint Budavár bevételének forduló napjára tűzött ki.

A mi keleti politikánk gyümölcse. Egy francia lap panaszokba említi, hogy a románok, a kik ezeket Párisba, Montpellierbe és Strassbourgba küldték gyermekeiket iskolába, a honnan azután mint francziák tértek vissza hazájokba, most már többé nem ottan, hanem Ausztriában tanítatják fiaikat. A párisi lapnak ezen szemrehányására a bucaresti „Telegraph” (kornáypárti lap) ezeket írja: „Kétségtelen, hogy a románok Ausztriába irányoztak figyelmüket annál inkább, mint én az állam a legutóbbi időben annál jóakaróbb barátunknak mutatottabemagát, mennél idege nebb, hogy ne mondjuk ellenes gesztus indulatunk látszott Franciaország irányunkban.”

A bécsi urak-házából. Az urak házában alkotmány párti tagjai 12-én Schmerling elnökölte által gyűlést tartottak. Elhatározták, hogy pártot képeznek az „urak házában” a kikotmány pártja” név alatt. Ennek kivételére egy vegrehajló bizottság választott; tagjai: Schmerling, Hasner, Wrebna, Schönberg herceg és Lichtenstein herceg.

Andrássyrol.

— Egy kis epizod. —

Két hóse van. Egyik a volt miniszter, a másik egy magyar képviselő. Mikor ez belép, ő exzellenciája épen oroszlánul s — kalandaromatok s más népies nyomtatványokat forgat.

— Hogyan? kiált meglepetve a képviselő, — exzellenciád figyelme még ily semmiségekre is kiterjed? ...

— Igen, felelt a gróf, — csakhogy én nem tartom azokat semmisségeknek. En a frakkos és kaputos emberek oppozíciójával

nem sokat törődöm. Azok tudják, hol ebben a határ? s ha a tények mellett fognak bizonyítani, Sünkét visszatérnek hozzám. Hanem a népet, a jóhiszemű, jólelkű, becsületes, tanulatlan magyar népet nagyon könnyű fölizgatni s ha szenvedéle végtelmelekednek — örökre boldogtalan volnék. . . . Egyetlen csepp vér, mely politikáért így folyék — elhomályosítaná az én szememben a világ minden sikerét és dicsőségét. Ezért olvasgatom én a népies iratokat s ezert emelek kapot azok előtt, a kik a tömegre tollukkal csilapítolag hatnak!

A spanyol király lakodalmi készülétei.

Végleg befejezék a tárgyalások az osztrák császárr s a spanyol király között a módosított és formáságok iránt, melyek XII. Alfonznak a leendő nejeinek házasságára vonatkoznak. A király önnepélyesen és hivatalosan megkérte a Habsburg-ház tagjának, Mária Krisztina főhercegnőnek kezét.

A családi értekezlet ugyan kissé hosszasan tartottak, de most már a házassági szerződés feltételei minden részleteikben megállapítottak, s a magasaragú menyasszony már aláírta a fontos nyilatkozatot, melyben összes jogcímeiről s igényeiről az osztrák trónra s koronára vonatkozólag örök időkre lemond.

Ez okirat azonban majd csak ünnepélyes alkalommal, ő felsége az uralkodó ház fejének s a spanyol király küldötteinek, Conte grófnak jelenlétében fog felolvasatni s megpecsételtetni. Ha a kortes jóváhagyta XII. Alfonz házassági tervét s megindul a diszkuldtóság Bécsbe a menyasszonyért, hogy őt új hazájába, fejedelmi székvarosába a menyegzőre elkísérjék; csak akkor jön össze az osztrák uralkodóház ő felsége előlétele alatt s csak akkor fogja XII. Alfonz menyasszonya ünnepélyes esküvel ismételni, hogy a vérségi összeköttetés révén esetleg reá, vagy utódaira örökül szálló osztrák és magyar koronákról örökre lemond. Ez a lemondás lesz a menyegző ünnepélyek kezdete.

Bécsben azt hiszik, hogy a spanyol diszkuldtóság f. hó közepén indul el Madridból, XII. Alfonz a leánykérés tisztét s a diszkuldtóság vezetését a jó öreg Canovas del Castillóra ruházta, de az öreg államférfi egészségi okokból visszavonult a királyi megbízatás elől.

Az osztrák udvarnál igen szivesen látták volna Canovast, ki Alfonz herceget évek előtt a Thezeianumbra hozta nevelőbe s ki azóta Alfonznak legelőcsébb, legigazabb, leghibb tanácsadója volt. Az ő tanácsára és közbenjárására jött létre a házasság.

Canovas del Castillo helyében a leánykérés tisztét XII. Alfonz valószínűleg Baylen hercegre ruházta.

A leendő spanyol királyné Bécsét november hó közepén hagyja el a diszkuldtóság és saját udvartartása kíséretében. Most szorgalmasan tanulja új hazája nyelvet s irrodalmát, hogy Madridban spanyolul válaszolhasson a népküldöttségeknek, melyek hódolatot kifejezni jönnek trónja szármolyához.

Külföld. Megint uralkodók találkozására. Hir szerint Humbert királyok a karácsonyi ünnepek előtt találkoznak fog az orosz cszárral San Remóban. A szalonkii botrány. Bajram másodnapján körülbelül este hat órakor ment haza Ulanov, az orosz főconsulatus vezetője. Alig ért haza, rögtön hat itárok állott a consulates elé, a kik állítólag itárok voltak, és sértő szavakat kiáltoztak a czár és Oroszország ellen. Ulanov parancsot adott kavaszának, hogy fogja el a banda vezérét, a ki legjobban kiáltozott, és vigye a rendőrségre. Midőn teljesíteni akarta a kavasz a parancsot, rárohantak rá.

Olga sohajta nézi, de nem panaszkodik. Nem jön ajkára egyetlen panaszkodó szó sem. Férje barimkor tér haza, az itjű nő mosolyogva fogadja. Néha azt hiszi, a szíve reped meg, hanem azért mosolyog. Szélid arca soha sem mutatott szemrehányást, ajka sohasem zugolódik. Türelmesen tozad minden, menséget tud találni a férj csaszargására, roz kedvére, zsémbelődésére s azt gondolja magában: — O mégis csak szeret engem. S ez a gondolat megnyugtatta minden bajban, megédesíti minden terhét, szenvedését. Egy nyájas szó, egy csók elég, hogy ezzel a megnyugtató gondolatokkal töltse be újra szívét. Hiszen férje szereti őt! Lassan, magányban telnek napjai. Férjét mindegyre ritkábban látja. Szűlőit még ritkábban.

A mama olyankor, ha találkoznak, szemlét tart Olga teltetője fölött s meggyőződik, hogy soha sem lesz belőle igazi elegáns dama. A többi dolog őt nem érdekli. A papa dörög, hogy tán kanállal eszik a pénzt, mire pazarolják? Olga elpirul és meintegeti férjét. Pepinek sok kiadása van, lökép most eleinte. — Dejzen ugy fog ez már menni, azt látom, örökre — morog Donát Károly ur. Lump élet ez a titek, nem tisztességes házasság élet. — Én boldog vagyok, papa — rebegte Olga.

— Megűhetti a tüzes isten nyíla az ilyen boldogságot! — fördött föl Donát Károly ur. — Hanem a te dolgod, te lásd, hogy jössz ki vele! Azza hátat fordított leányának. Olga fére fordult, hogy letérülje könyeit. „Boldog vagyok”, — ezt így kezelté mondani arca szüntelen, de a mosoly alól is mint valami vékony fátyol alól kilátszott szenvedő, bánatos képe. Frigyes sokat nevetett rajta s elnevezte őt a „hét-faldalmi száz”-nek. Regőczy Szepe maga nem nevetett, hanem boszankodott. Nincs ebben az asszonyban egy mákszemnyi pikantéria, egy mákszemnyi kokerteria, semmi chik, semmi, a mi kissé ingerelné az embert. Nagy teher volna egy férjnek, ha tömörked pénzre és végtelen alázatosságra által nem békíteni ki az embert. Az alázatosság, az soha sem fogott ki, de a pénz bizony nem egyszer kifogyott s Regőczy Szepe olyankor dühös lett. Durva szavakkal utasította Olgát, gondoskodjék pénzről, a levegőből nem élhetnek. A vén Donát Károly otthon ép oly durván fogadta leányát. A pénz nem terem boglyaságra a réteken, mint a széna, neki no alkalmatlanokjandak minduntalan, mert egyszerű olyan testamentumot talál csinálni, hogy arról koldulnak. (Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” tárcájaja

A kit senki sem szeret.

Elbeszélés. Vértesi Arnoldtól. (Folytatás.) IV. Csodálatos módon Olga úgy érezte, mint ha nem remegne már egy. mintha valami belső szőzat batoritná, igazságtalan s biztánna: csak mondj meg a vigasztal egészen! Főlemelte kisit szemeit s habozás nélkül tekintett föl atyjára és habozás nélkül szólt: — Meggondoltam. Donát Károly ur nagyokat fújt s kegyetlenül hadonászott. — Gyerek vagy, éretlen gyerek. Nem tudod, hogy mit beszélsz. — Tudom atyám, — felelt a leány szilárdan; — jól tudom hogy mit beszélek; az igazat. — Ostobaság! — dörögött tovább Donát Károly ur. — A te korodban nincs a leányoknak kellő eszök. S mérgesen kezdett föl s alá sétálni, nagyokat dobogtatva lábával a padolatra. — Ostobaság, ha én mondom — Mit szeretsz rajta? Vékony, mint a rétá botom. Nincs

rajta tíz font hus összesen. Egy felöltözöttet maskara, az egész. Madárjlesztő. Ostobaság azt mondani, hogy szereted. — Én szeretem. — Szereted hát? Majd meglátjuk. — Szeretni fogom örökké, csak őt egyedül őt. Olgának könyvtől nedves zemei ragyogtak most. Donát Károly ur mérgesen elfordult. — Jól van, te lásd. Hanem azt megmondom, hogy ha felesége lettél, hozzámm gyere aztán panaszkodni, rimánkodni. Azt előre megmondom. Üssön belé a ménkü az egész dolgotokba! Ez volt az atyai áldás. Azzal megfordult Donát Károly ur s dörögve le ment a műhelybe.

Mit írunk az esküvőről? a toillettek pompásak voltak, a diner nagyszerű; becsületére vált a szabónak, a szakácsnak és Frigyes urának, ki a fő főrendező szerepét vitte ez ünnepélynél. A menyasszonyt szokás szerint megbámulta a templomba gyűlt nép, szokás szerint elmondták ödvívánataikat a vendégek, vége lett a nagy ebédnek s aztán kocsiúra üt az új pár. A Donáték házában nem törődött többé senki az eítavozóval. Az első hetekben sűrűn érkeztek tőle levelek. Donát Károlyné ő nagysága ásitva futott át a sorokon. Donát Károly ur dörögve állat vonított, bánya is ő akár hol bőborol-

nak! Donát Frigyes ur hegyes kis bajuszát pödörgette s kacszva jegyezte meg, hogy Olgának ugyancsak sok tintája, papirosa és üres ideje lehet; mi a ménkü csinál Regőczy Szepe? — Arra aztán megkapta a feleletet, mikor az új házások haza jöttek. Mit csinál? A mit aze őt csinált. Kévéházakba jár, az utczán flanoz, nők után szaladzik, kalandokat keres, vig ezimborák társaságában vacsorál s keső éjtél után vetődik haza, a hol neje már könyekben álva várakozik reá. A köny, az nagy unalmas dolog s Regőczy Szepe bőven talál ebben menséget arra, hogy másnap már korán reggel megszökjék hazulról. — Es ez így megy napról-napra, hétről-hétre. Az életböles nem hagyja sajkájt elmentrűni a könyek tengerén, hanem kivéte a nagy világá, a hol róza nyílik minden parton. Hiszen mit érne nek a Donát Károly ur tallerjai, ha az ember hasznát nem tudná venni? Egy kis makao, egy kis rendez-vony meg nem árt. Az életböles fűszerzéli tudja velök napjait s asszonyi pityergéstől nem hagyja magát könnyen megtörtöríteni. Miért házasodott volna meg, ha nem azért, hogy élvezze helyzetének előnyeit. A vén kályhacsinálóban elég pénz, hát csak ránköljön elő vele, ne fukarkodjék; turbókölésből elég meg az ember s Regőczy Szepe élni akar.

— Megűhetti a tüzes isten nyíla az ilyen boldogságot! — fördött föl Donát Károly ur. — Hanem a te dolgod, te lásd, hogy jössz ki vele! Azza hátat fordított leányának. Olga fére fordult, hogy letérülje könyeit. „Boldog vagyok”, — ezt így kezelté mondani arca szüntelen, de a mosoly alól is mint valami vékony fátyol alól kilátszott szenvedő, bánatos képe. Frigyes sokat nevetett rajta s elnevezte őt a „hét-faldalmi száz”-nek. Regőczy Szepe maga nem nevetett, hanem boszankodott. Nincs ebben az asszonyban egy mákszemnyi pikantéria, egy mákszemnyi kokerteria, semmi chik, semmi, a mi kissé ingerelné az embert. Nagy teher volna egy férjnek, ha tömörked pénzre és végtelen alázatosságra által nem békíteni ki az embert. Az alázatosság, az soha sem fogott ki, de a pénz bizony nem egyszer kifogyott s Regőczy Szepe olyankor dühös lett. Durva szavakkal utasította Olgát, gondoskodjék pénzről, a levegőből nem élhetnek. A vén Donát Károly otthon ép oly durván fogadta leányát. A pénz nem terem boglyaságra a réteken, mint a széna, neki no alkalmatlanokjandak minduntalan, mert egyszerű olyan testamentumot talál csinálni, hogy arról koldulnak. (Folyt. köv.)

— Megűhetti a tüzes isten nyíla az ilyen boldogságot! — fördött föl Donát Károly ur. — Hanem a te dolgod, te lásd, hogy jössz ki vele! Azza hátat fordított leányának. Olga fére fordult, hogy letérülje könyeit. „Boldog vagyok”, — ezt így kezelté mondani arca szüntelen, de a mosoly alól is mint valami vékony fátyol alól kilátszott szenvedő, bánatos képe. Frigyes sokat nevetett rajta s elnevezte őt a „hét-faldalmi száz”-nek. Regőczy Szepe maga nem nevetett, hanem boszankodott. Nincs ebben az asszonyban egy mákszemnyi pikantéria, egy mákszemnyi kokerteria, semmi chik, semmi, a mi kissé ingerelné az embert. Nagy teher volna egy férjnek, ha tömörked pénzre és végtelen alázatosságra által nem békíteni ki az embert. Az alázatosság, az soha sem fogott ki, de a pénz bizony nem egyszer kifogyott s Regőczy Szepe olyankor dühös lett. Durva szavakkal utasította Olgát, gondoskodjék pénzről, a levegőből nem élhetnek. A vén Donát Károly otthon ép oly durván fogadta leányát. A pénz nem terem boglyaságra a réteken, mint a széna, neki no alkalmatlanokjandak minduntalan, mert egyszerű olyan testamentumot talál csinálni, hogy arról koldulnak. (Folyt. köv.)

